

Lo Soma ten

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dimars 6 de Abril de 1897

Núm. 3.234

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un mes, un trimestre, un semestre, un any, a províncies, a l'estranger i Ultramar, Anànnets, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora. En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 6. No s'accepten los originals encara que no se publicuen.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y LABORABLES A PETICIÓ:

NOVAS FOTOGRAFIAS EN COLORES.

LOS DIUMENGES.

Passaig de Mata, 12, REUS

Dias de despaig tots los festius.

TRASLADO

La molt antiga y acreditada Papeleria y Fábrica de capsas de cartó, de la Successora de Joan Ferré y Vergés, que s' trobava situada en lo carrer de Sta. Anna, núm. 6, s' ha traslladat a la Plassa de la Constitució núm. 13.

SECCIO DOCTRINAL

Lo propi coneixement

Lo nosce te ipsum de la antiga filosofia podria aplicarse més que a ningú als catalans. Es una tecla que ja l' hem tocada varias vegades y que avuy se presenta bona ocasió per tornar-la tocar.

Catalunya no pot arribar a una verdadera y fecunda restauració sens que la essencia de sa vitalitat y los qualitats y maneres d' ésser que la distingeixen sian ben conegudas y ben apreciadas dels mateixos catalans. Molts que portan aquest nom, molt ben portat per haver nascut en una altra població o comarca de nostra terra, no ho son en rigor més que aixís, nominalment, y además perque'n parlant l' idioma. No tractem ja dels botiflers de tota mena, dels ravisos y dels mes ó menos atenuats, obstacle també grandíssim, com tota obra de fraudor, per arribar a la realització de nostres ideals; parlem d' aquells que, sens veure ab mals ulls los treballs de reivindicació, no senten l' amor y l' entusiasme que nosaltres sentim únicament perque no saben que cosa es Catalunya, no saben de que s' tracta. Fins es terrible — y així deu considerar-se molt bé — que la propaganda regionalista en termes generals confongui una mica lo que ns proposem demostrar al tractar de la restauració de Catalunya.

Entre l' comú de la gent diriam indiferent hi ha personas que, pels accidents naturals de la vida, han hagut de conèixer en la práctica nostres institucions particulars, es dir lo que queda d' aquestes institucions, y per lo que n' queda reconstituir mentalment lo perdut, fentse càrrech aixís de la importancia de nostre edifici nacional y de la trista y deplorable que es sa ruina. Y per medi d' aquest coneixement estimar lo que s' ha perdut y aspirar a referho. Però entra la gent que no s' hi ha trobat, casi tota jovenalla, lo coneixement de nostres institucions, de nostra grandesa morta y de nostra virilitat vinguda a menos no existeix en absolut, y al parlarli de Catalunya ne veu mes que la provincia d' Espanya que s' anomena aixís. La Catalunya històrica es una cosa que haurá existit, pero ells, aqueixos minyons joves y mal informats, no ho saben.

Que a Madrid y en altres parts del Ebre enllá no ho sapigan res te d' estrany, y no ls ne fem retrats, a pesar de la mena de la unificació que no exclou, ans

justifica, lo coneixement de la historia dels diversos principats y reyalms ab que s' es formada aqueixa unitat nacional que diuen, escandalisats, que volèm destruir nosaltres. Podrán judicarse com se vulga nostres aspiracions respecte a l' esdevenidor, pero el passat no podrán negarlo ni transformarlo, y en lo passat Catalunya fou un poble lliure, ab tota la vitalitat d' una gran nació, y ns sembla a nosaltres que la unió d' aquest gran poble als demés pobles espanyols quelcom havia y ha de contribuir a la honra de la Espanya en conjunt, de la unitat nacional. Nos sembla que es molt preferible que aqueix conjunt estiga format de pobles de gran historia a que sia un garbuix de províncies insignificants sens nom y sens fets gloriosos de cap mena. Desconèixer la significació de Catalunya avans d' unirse a Castella es fer bona la afirmació d' alguns, ben fonamentada per cert, de que Castella no vol cedir res del caràcter absorbent que se li atribueix, tendint a la uniformació de tots los pobles de la península, fent que estiguen constituïts a sa imatge y semblansa, en una paraula, tractantlos com a esclaus supeditats a un conquistador. No es certament bona hora aquesta per parlarlos ab tó de tiranía, y, no obstant aixís, s' es fet en la premsa de Madrid y en la d' altres parts, lo qual nos toca pendreho ab serenitat de judici y estoica conformació, pregant a Deu que ls perdoni y perdonantlos nosaltres, *quig no saben lo que fan.*

Peró qualsevolga mena d' error d' apreciació, qual-sevol desconeixement de lo que hem valgut y podem haver valgut y del que valguem encara ls catalans es en ells excusable. Material y moralment tenen menos obligació que nosaltres de saber historia catalana. Nosaltres sembla que la tenim accebrada, estreta y rigorosa, y, com havém dit, li ha molta gent a Catalunya que no'n sab berrall. Y com l' ha de saber si ningú l' ensenya? Qui ns l' ensenya a nosaltres mateixos? Per ventura fins al 16 ó 17 anys, en que, pensant ja ab pensament propi y judicant ab propi judici, emprenguerem estudis per nostre compte, sapiguérem en materia d' historia espanyola alguna cosa més que als illochs comuns del Guadalete, Covadonga, Pelayo, las Navas etc. etc. ni se'n acudi que nosaltres mateixos, provincians, podiam haver sigut una gran nació y que un dels tants reys que bavian desfilat per davant de nostres ulls, aquell D. Jaime I apellidado el Conquistador, era el primer y el mes gran de tots aquells monarcas y un dels primers que hi havia hagut en tota la extensió de la terra? Era una historia caòtica, sens il·luminació ni relleny, la que ns havian ficat al magi: la verdadera historia la vegérem naixer espontàneament quan, moguts per natural y francs empenya interior a escriure en l' idioma que parlavam, tractárem de saber per que era l' catalá la nostra llengua, que valia y que significava. Alashoras aprenguerem nostra propia historia y d' aquest coneixement del propi valer, que vegérem historicament tant gran, nasqueren sobre fonament incommovible nostres aspiracions, nostres ideals, nostres fermíssimas esperansas. Cosa igual ó semblant haurá succehit a tots los que ns fan companyia en aqueixa ja llarga y abnegada campanya de restauració.

Coneguda y apreciada la historia de Catalunya, encara que no fos més que en sas líneas generals, per la massa del poble, altre nap n' arrancaríam. Ferli conèixer ahont arribá l' incansable activitat de nostres ascendents, tant en la influencia exterior com en lo benestar interior, y demostrarli a continuació lo facilíssim que seria restaurar totas las bases que ns donaren crédito y felicitat si tots plegats, ab un sol pensament y una sola acció, tractáram de reconquistarho; es dir retornar al poble catalá la conciencia de si mateix, aquesta fora la gran obra restauradora, aquest seria el fonament verdader de nostra revilla. Alguna cosa s' es feta ja en aquest sentit. Trenta vuit anys de Jochs Florals y trenta més de periodisme, junts ab los treballs fets en distintas formas, alguns cors han desglasat y en alguns enteniments han encés llum. Però son

tantas y tan grans las preocupacions que l' centralisme ha ficat en lo cap de la gent y es tan difícil també fer respectable un ideal nou que, naixent desamparat de totas las grandeses de la terra, sols compta ab la força de la rahó que l' assisteix y de la justicia a que s' encamina, que la feyna en aquest sentit está encarta una miqueta atrassada y s' necessita per lograr alguna cosa que s' ho valge una constancia de treball, una fe en la victoria y una abnegació personal verdaderament fora de la regla. Combatre al enemic exterior es en rigor cosa fácil; desfer la indiferencia interior es empresa hercúlea.

Indaptablement aduch en aquells que tenen encara preocupacions y lligams de caràcter polítich l' idea fa simpática: no ns tenen per mal intencionats, reconeixen que tenim rahó, pero ns tractan de visionaris. L' ideal que perseguim es realment bonich y atractiu, natural y senzill y arreglat a la manera d' ésser de nostre poble; però apueix ideal es un somni, es una aspiració de poetes. Convenen tots en que no poden anar mes mals, que hem de fer un pensament ben fet, que ha de desapareixer d' una vegada de las esferas gubernamentals aqueix sistema de regir pobles que ns aniquila y ns deshona. Però com se fa aixó? Ab las reformas radicals que nosaltres proposem ho creuen impossible. Nosaltres parlem d' ideas y no parlem d' homes: creyem que, quan será l' hora de portar a la práctica aqueixas ideas, los homes sortiran sens necessitat de buscarlos.

Ells no son tant refiats, no creuen, com nosaltres, que lo interessant es que la voluntat de la restauració sia de tots, que de convenciment de tot lo poble nasca aquesta ferma voluntat. Ells desconfian, no solament de que pugan robustirse aixís, lo cor del poble, de que pugan troparse en en torsas per arribar a fer aqueix acte de voluntat, sino que comensan per desconfiar d' ells mateixos. Y per aixó tenen necessitat del home dels homes, y per aixó ls conservadors no s' separan den Cánovas, ni ls liberals den Sagasta, ni las inimitables fraccions republicanas dels Salmerón, Pi y Margall, etc., etc., ni ls carlins de D. Carlos, ni ls integristas den Nocedal. Tot lo que ns cedirian los primers, conservadors y liberals, seria potser acudir a homes més ó menos nous, en Silvela ó en Canalejas, pero sens may renunciar al home nip per consegüent, a las ditxosas fórmulas políticas. Perque aquest home no hem d' ésser nosaltres tots, fets un sol home, y per que, si a tots nos agrada la consecució d' aqueix ideal de restauració que tendeix a la mutua y general conveniencia, no atinem que ab l' actual divisió en escòlas y partits polítichs es impossible arribar a conseguir res, y tot lo que ls fa, lo que fan ells dintre los cercles estrets dels partits, y lo que fem nosaltres en l' ample camp de l' independencia del enteniment y de l' acció, es treball sens fruyt, y quedan sens resultat y sens premi ls esforços de tots per taltarhi una inteligencia mutua y un punt de vista únich, que es la reconstitució de Catalunya sobre sas bases tradicionals, valentnos pura ment de nostre vigor propi y oblidant per sempre més tot lo que, barrejat ab las nostras cosas, no ha servit més que per desnaturalisarlas y destruir las.

Nosaltres, únicament nosaltres, los catalans, som los que hem de refer a Catalunya. Na ns hem de refer més que de nosaltres mateixos. Es una degeneració terrible per un poble creure que de fora li ha de venir l' auxili. Aqueix vigor propi lo trobarem en nosaltres tots, y després, ben units, podrem batallar ab infalibles esperansas d' éxit. Coneguamnos y estimemnos.

SECCIO EXTRANJERA

«Le Figaro» y altres diaris de París negan que existeixi agitació carlista en la frontera espanyola.

Diuhen de Viena que l' Emperador Francisco Joseph sortirà lo 25 del actual pera San Petersburg, ab lo fi de retornar la visita al casar de Russia.

En breu sortirà d' Atenas pera Tesalia ab objecte de visitar las tropas de la Frontera, lo Rey Jordi á qui acompanyarà un escuadró de cavalleria y son llohit Estat Major.

Comunican de Roma que 500 volutaris italians sortiran en breu pera Grecia al mando de Ricciotti Garibaldi.

Telegrafian de Anecy que á consecuencia d'un moviment de terras ocorregut á la montanya de Croseaux, s' han enfonsat sis casas, havent ocorregut varias desgracias personals. Ademés, baixa per un torrent un verdader riu de tanch espessissim que te 30 metres d' amplada per quatre de fondària y obstruix lo riu Fler.

Las autoritats adoptan precaucions pera evitar noves catástrofes.

Los periódichs de París donan compte de las patrióticas manifestacions realitzadas á Madrid y en provincias, per los éxits alcançats á Filinas.

També reproduheixen las varias noticias á que s' relacionan ab los espantosos degollaments de cristians á Armenia.

Es molt comentat per la premsa francesa lo llibre groch últimament publicat, especialment las negociacions surgidas a propòsit de la cessió de la isla de Creta al regne helénich.

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 5 de Abril de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneróide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	769	65	0.0	6.3	Ras.	
3 t.	766	67				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can.
9 m.	Sol.	23	17	0.		0%
						Cirrus

Es bastant fresquet sentir á dir que l' ús del castellá facilita molt als catalans la explotació comercial dels mercats d' América. Sobre tot els castellans fan aquest argument y pretenen que s' ha estiguem agrahits de que ns hagin prestado la hermosa lengua de Cervantes, causa de la nostra prosperitat. Per no anar més lluny, l' altre dia Las Dominicales pretenia ferne un gran argument.

¿Donchs perque no ns som amos élls que la parlan naturalment la hermosa lengua, del comers d' América? ¿Per qué fins de llibres en castellá, n' hi envia molts menos Espanya que moltes altres nacions?

En Diaz Perez, en una conferencia á la «Asociación de Escritores y Artistas» aduheix uns quants números que ns sembla hé copiar de La Publicidad del dia 2 que s' publica; son fonts enterament ESPANYOLAS:

Valor total de llibres en ESPAÑOL exportats á América per las següents nacions en un any (1891).

Estats Units.	Ptas. 18.276.323
Fransa.	» 10.426.718
Alemanys.	» 6.115.224
Anglaterra.	» 5.117.014
Italia.	» 2.316.427
Bélgica.	» 1.300.000
Espanya.	» 1.212.570

¿Fins la petita Bélgica envia més llibres castellans á América que Espanya! Y pera obtenir aquest resultat ¿ha necessitat la Bélgica, han necessitat las altres nacions, desterrar la seva llengua propia de las escuelas, dels tribunals, de la vida oficial, de per tot arreu, y sufrir lo jou de la llengua castellana?

Supliquém al senyor president de la secció de Foment de nostre Municipi, ordeni lo cambi ó reparació de las pedras de la acera del pen del campanar, donchs son clers los dias que no hi rellisca algun tranzeunt, y sentiríem que per semblent descuyt tinguessim que donar compte d' alguna desgracia.

Lo non Delegat d' Hisenda d' aquesta provincia, D. Francisco Parra, en atent B. L. M. nos participa haver pres possessió de son important càrrech y nos

ofereix la seva deferencia y atenció, pera las ocasions en que la necessitém.

Agrahim á aquell digne funcionari la fina deferencia vers nosaltres, y al desitjarli lo mejor acert en lo desempenyo del seu elevat càrrech administratiu, y que la seva estada á Tarragona li sia lo mes grata possible, li oferim també la nostra consideració més distingida.

Las sangoneras del pressupost del Estat espanyol á Madrid ja no braman ni udolan; ara demostran la seva estimació als catalans d' una altra manera, si no fa tanta xerrameca, pera 'ls efectes de nostra causa, es igual.

Abir los sabis de la «Academia Española» en un quart d' hora volian esborrar tota la nostra literature; avuy los sabis d' un jurat constituhit en tribunal, son los encarregats de demostrar públicament las moltes simpatias que 'ls madrilenys de nómina senten pera 'ls catalans.

Se tractava de provehir la cátedra de dibuix de la Escola de Bellas Arts de Barcelona, costejada ab fondos catalans y apesar de que, per rahó de dret y de justicia l' important càrrech de professor de la mateixa havia de recaure en un catalá, s' anunciaren á oposicions y entre altres dels que aspiravan á tan distingit càrrech, s' hi inscrigué lo reputat mestre catalá, D. Arcadi Mas y Fontdevila.

De la lluyta, legalment, ne sortí vencedor lo nostre compatriu; y 'l Jurat, inspirantse ab l' amor que sentia per los catalans, adjudicá 'l títol de Professor, al que, comptant ab més influencias, ja que per son talent no n' era acreador, resultava haver nascut á Espanya ó a Castilla, que es igual, venint á seguir la série de precedents que es ja costum en los jurats que presideix oposicions celebradas al cervell artístich d' Espanya.

Y ara, perque no s' cregui que es que nosaltres intentém abultar aquesta injusticia, deixém la paraula á nostre il·lustrat y sensat colega La Vanguardia de Barcelona, á qui no creyém que se 'l puga tildar d' apassionat.

Dia aixís: «Por noticias recibidas, hemos sabido con verdadero sentimiento que el fallo emitido por el tribunal que debía juzgar los ejercicios de oposición a la cátedra del antiguo y del natural, de la Escuela de Bellas Artes de Barcelona, ha sido desfavorable el notabilísimo maestro catalán, don Arcadio Mas y Fontdevila, quien, pese á su larga carrera de triunfos artísticos, acudió modestamente á someterse á un juicio que debía suponer imparcial y ageno á banderías.

»Pensamos únicamente en el eminente artista que tantas obras maestras ha dado á la pintura catalana y que tan grandes servicios podia prestar á las enseñanzas de la Escuela provincial, que paulatinamente han ido abandonando los alumnos, hasta quedarse en la actualidad punto menos que desierto.

»Obra de la injusticia mas patente, el fallo dado por el tribunal es tanto más de sentir cuanto ha hecho víctimas de sa parcialidad de companerio á varios notables opositores, conocidos de toda Espanya por sus obras y premiados en certámenes oficiales.

»Tal juicio no es solamente nuestro, pues lo hallamos comprobado por autorizadas personas que en Madrid han hecho oír la voz contra las decisiones del tribunal. Por una parte los opositores y, por otra, don Dioscoro Puebla, juez del propio tribunal de opositores han levantado respectivas protestas en contra del fallo emitido, que consideran nulo y de ningun valor legal, por haber mediado en su emisión graves infracciones de las leyes y reglamentos vigentes.»

Ho havém reproduhit en castellá, perque fa més tropa y 'ls plats amargants val més que 'ls hi serveixin en las sevas propias cassolas.

Han visitat nostra redacció los colegas La Unión de Figueras, La Cerdanya de Puigcerdá y la revista El Trabajo Nacional de Barcelona.

Retornem als dos primers son saludu, y desitjém á tots tres llarga y próspera vida.

La Companyia dels Ferrocarrils de Tarragona á Barcelona y Fransa (Directes), al objecte de facilitar lo viatge á Saragossa, durant los dias de la próxima Setmana Santa, ha resolt verificar un servey especial de viatgers ab bitllets d' anada y tornada, de segona y tercera classe, á preus reduhits.

L' import del bitlet d' anada y tornada d' aquesta ciutat á Saragossa es lo de 13 pessetas, en segona classe, y de 9 pessetas 25 céntims en classe tercera.

Los bitllets s' expendrán desde 'l dia 14 al 18 del

actual en lo despaig Central y 'l regrés s' efectuará dels en cualsevol dels dias 17 al 20, abdos inclusiu.

Los viatgers que prenguin bitlet d' anada y tornada en la estació d' aquesta ciutat podran efectuar lo viatge d' anada com de tornada en cualsevol dels trens que continguin cotxes de segona y tercera, excepte en los expresos.

La acreditada impremta que nostre estimat amic y company de causa D. Eugeni Carré, te establerta á la Corunya, acaba de donar á la estampa un llibre titulat «Patria y Región» del insigne escriptor regionalista gallego D. Salvador Golpe.

L' exemplar que de «Patria y Región» nos ha enviat son autor ab afectuosa dedicatoria, encara no hem tingut temps de fullejarlo.

Mes d' priori podríam, si aquest fos nostre ànim adelantar d' ell un judici favorable ja que s' tracta d' un escriptor que en la república de las lletas hi te conquistada fama merecida, y d' una autoritat competentissima en la materia que en ell tracta; pero com en virtut de las especials y extraordinarias circunstancias que venim atravesant los regionalistas catalans, dona nota d' actualitat á aquest llibre, avans que parlém d' éll preferim reprocurhirne algún capítol en nostras columnas, donchs de segur que lo que en Salvador Golpe escrigué, «per si en sas páginas hi troban quelcom que endulsi las amarguras (dels gallegos) que s' troban ausents», nos servirà als catalans, apesar de trobarnos dins de la nostra patria.

Agrahim á nostre amic y company de causa y en la premsa Sr. Golpe, sa deferencia en enviarnos aquell exemplar.

Dir un colega de Barcelona que la Asociación de fabricantes de farina de dita provincia, ha dirigit al senyor ministre d' Ultramar una rahanadissima exposició, suplicantli procuri evitar que s' porti á cap la amenssa que sobre la molineria nacional pesa, si s' posa en vigor la nova reforma aranzelaria, y que, en cas de que així succeheixi, se concedeixi un plasso prudencial avans de que s' posi en vigor, á fi de que las farinas que existeixin en dipòsit en la isla de Cuba, puguin realizarsa á preus menos ruinosos dels que alcançarian si s' aplicava immediatament la reducció.

Segons un periódich de Sevilla se nota gran retraiment aquest any entre 'ls ganaders de la regió andaluza pera inscriure exemplars de sos bestiaris en la Exposició que se celebrarà en lo present mes d' Abril.

Apesar del poch temps que falta pera que s' inauguri la mateixa, sols hi ha fetas en lo negociat de Firas y festas de la secretaria municipal 17 inscripcions.

Altres anys, per aquesta época, excedia ab molt á aquest número lo dels exemplars apuntats.

Ha sigut trasladat á la Delegació d' Hisenda d' aquesta provincia l' investigador administratiu de la de Barcelona don Joaquim Aymamí.

A Barcelona s' ha constituhit una societat artistica per accions que compta ab lo «Teatro Lírico» pera donar representacions d' ópera y sarsuela catalanas; sa bé m' están escribint ja distintas obras los senyors Guimerá, Oller, Massó, Rusiñol, Maragall y altres distingits literats, quals librets posaran en música lo mestre senyor Morera y altres significats compositors catalans. La obra que 'l senyor Rusiñol está escribint á aquest objecte, á mes de tenir molt original argument, creyém ser de gran efecte y novetat en la escena catalana.

Actualment lo senyor Morera está escribint la música de «Los caminants de la terra» del senyor Rusiñol, constantnos que aquest distingit literat está acabant ja 'l hermos llibre que titula «Oraciones», quals grabats, dibuixats per lo senyor Utrillo; son de gran mèrit artístich.

En 30 de Mars anterior tingué loch una numerosa reunió dels individuos que componen lo Comité de Catalunya pera la Exposició de Brusselas en la que s' dená oímpté per los respectius presidents de sas seccions dels travalls de propaganda, prenent variis acorts, entre élls lo de fer pública la urgencia de que tots aquells á qui interessi portar sos productes á la Exposició, acudeixin anans del dia 14 del corrent ab sas fullas ó socituts d' admisió á las oficinas del referit Comité, carrer de la Portaferrissa, número 21, ó manifestin las dificultats que 'ls poguessin ocorre pera portar aquellas ab objecte de donarlos las esplicacions necessarias ó encarregar se d' aténdrelas en la mateixa y advertint

que 'ls productes han d' embarcarse lo dia 15 del present mes.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja á 1127'84 pessetas.

Catalunya

TORTOSA 4 Abril 97.

Molt senyor meu y amich: No li estranyi que si alguna noticia d'interés podés comunicarli y quan menos la de associarme á la enérgica protesta que la premsa catalana ha aixecat contra l'atropell de que han sigut víctimes los apreciats companys *La Renaixensa* y *Lo Regionalista* de Barcelona, no ho hagi fet, puig fa prop quinze dies me sobrevingé una malaltia als ulls que 'm privava per complert lo pòguer escriure; avuy encara si ho faig es imposantme al mal que m'aqueixa.

Sens assumptos d'un gran y trascendental interés, los vehins d'aquesta ciutat no més tenen ficsa la mirada en los progressos que ha fet la epidemia de la verola en nostra ciutat, donchs extén sa esfera d'acció fins á las personas que han entrat ja á la pubertat. La epidemia aquesta, á jutjar per los fets, sembla que s'ha enamorat del bell sexe, puig lo major número de personas atacadas son nenas y donas, morintne algunas de las primeras, pero salvantse moltes més.

Lo vent huracanat que segons las mevas noticias ha sigut general en nostre Principat, fa sis dies que no 'ns deix tranquils.

Los honrats agricultors que no podian comptar ab tan bon amich no amagan sos pressentiments de que aquesta seguida ventada haurá ocasionat á sos camps més mal que 'ls nous impostos que tracta de crear lo ex-valenciá Sr. Navarrotreverter.

De funcions públicas ne tenim tan pocas com vosté vulguí, aixís es que si volém distreurens de las sensacions que 'ns produheixen las grans victorias de Cuba y Filipinas, perque passat l'entusiasme nos recordém que allí hi tenim germans, parents ó amichs, que potser han trobat com á recompensa una bala perduda, no més tenim lo Passeig del Parch y aquest quan no fa 'l vent d'aquets dias.

JOFEGEN.

SECCIO LITERARIA

La Gavinet

Com era ben esmolada y de bon cer, may oscada ningú tant la vegé; á Ripoll va ser comprada al millor mestre dague.

Era ella l'eyna polida que 'ns tallava á tots lo pa que ab suada benehida treballant tota la vida afanyosa ven guanyá.

L'hereu al avi 'l donave tot tallant ab braç nervut. y l'avi de goig menjava, y á la familia mirava d'alegría conmogut.

Catalunya caygué un die, y varen trucar al mas; y sens dir: ¡Ave Mariel entrá aquí l'estrangeria ab cadenes sota 'l braç.

La gavinet 'ns lligaren ab lo seu ferro envilit, y ab la cadena pensaren que ells també hi engrillonaren lo nostre altiu esperit.

Quan ells ven passar la porta, aixecant-se l'avi irat. nos va cridar ab veu forte: —Fills meus, Catalunya és morta! La gavinet han lligat!—

Lo goç poc á poc cridava, udolant tot llastimer; y la cadena brillava, y fins l'ayre par semblava que s'ens tornés estranger.

Al sopar, la gavinet també 'ns va taller lo pa, y al tastá 'l la maynada, boy desganada y tristeta, fins amarc lo va trobá.

L'hereu nos va dir alçant-se: —No temeu fills meus, per ço: l' hora dels pobles avança, brillará l'arc d'esperança y vindrá un nou temps milló.

Aquesta eyna encadenada treballant deslliurarem, y ab ella més esmolada, per fer-la noble y honrada, pa pels butxins tallarem!—

ARTUR MARIÀ.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

dels dias 3 y 4 de Abril de 1897

Naixements

Teresa Virgili Estela, de Joan y Teresa.—Antonia Sabaté Nolla, de Tomás y Antonia.—Joseph Montserrat Ollé, de Anton y Rosa.—Encarnació Gimenez Carbonell, de Manuel y Maria.

Matrimonis

Joseph Cid Llosa, ab Dolors Soler Plaza.—Miquel Pamies Vendrell, ab Tecla Cusiné Escardó.—Joseph Pabl Serres, ab Dolors Baltasá Clivillé.

Defuncions

Maria Roca Barenys 4 anys Camí de Salou 89.

Matadero Públich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d'ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet Pts.	Cts.
Bous					
Badellas	1	113	600	22	72
Bens	48	691	400	138	28
Cabrits	1	7	600	1	52
Tecinos	13	75	4	165	88

Desputllas de bestiar de llana y pel 328'40
14'63

Total edeudo 343'03

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Celestí.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Continúa á dos quarts de set de la tarde lo Septedari de la Mare de Deu dels Dolors.

Ermita de la Mare de Deu del Roser

Segueix á un quart de 5 de la tarde, lo septenari dedicat á la Verge dels Dolors.

Sant de demá.—Sant Epifani.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 3

De Barcelona y Amberes en 20 dias v. «Campeador» de 889 ts. ab tránzit, consignat als Srs. Mac-Andrews y C.^a

De Catania en 6 dias v. grech «Pathernou», de 854 ts. ab 1.672.000 kilos sofre en 42.109 sachs y 30.000 kilos á granel á la ordre, consignat á D. Emili Borrás.

De Barcelona en 4 dias gol. «Nuevo Valiente», de 49 ts. ab tránzit, consignat als Srs. Argenté y Rodriguez.

De Calella en 4 dias llant «Joaquina», de 36 ts. ab tránzit, consignat á D. J. Mallel.

De Escala en 9 dias llant «Constancia», de 66 toneladas, en lastre, consignat á D. Joseph M.ª Ricomá.

Despatzadas

Pera Marsella v. «Napolis» ab lastre. Pera Londres y escalas v. «Campeador» havent embarcat 191 botas, 442 y 614 de ví, 5 botas cremor, 350 sachs atmetlla y 245 id. avellans de veris senyors.

Pera Cartagena llant «Josquina» ab tránzit. Pera Vinarós gol. «Nuevo Valiente», ab tránzit.

Pera Torrevieja llant «Constancia» ab lastre. Pera Vinarós berg. gol. «Ida», ab tránzit.

Dimars 6

Pera Glasgow vapor «Colón», Sos consignataris senyors Mac-Andrews y C.^a

Pera Liverpool vapor «Tordera». Sos consignatari don Modest Fenech.

Dijous 8

Pera Amberes vapor «Georgiana». Sos consignataris senyors Mac-Andrews y C.^a

Pera Bilbao y escalas vapor «Cabo San Martín». Sos consignatari don Marián Peres.

Pera Bilbao, ab escala á Marín vapor «Melitón González». Sos consignataris senyors fills de B. López.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realitzadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	63'87	Fransas	17'10
Exterior	76'70	Orenses	
Colonial	76'	Cubas 1888	94'
Noms	95'75	Cubas 1890	78'50
Obligacions Almansa	23'95	Obs. 6 0/0 Fransa	93'50
	79'97	Obs. 3 0/0	51'35
		Londres	32'07

PARIS			
Exterior	61'93	Norts	60'
GIROS			
Paris	97'00	Londres	88'07

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l'agent D. Joaquim Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	63'87	Fransas	17'10
Exterior	76'70	Orenses	
Amortizable	76'	Cubas 1888	94'
Aduanas	95'75	Cubas 1890	78'50
Norts	23'95	Obs. 6 0/0 Fransa	93'50
Exterior Paris	61'93	Obs. 3 0/0	51'35
Paris	27'50	Londres	32'07

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallés Vallduvi.

Londres	90 dyf.	00'00 diner	8 dyf.	00'00
Paris	8 dyf.	00'00	Marsella	00'00

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS			
Gas Reusense	010	010	010
Industrial Harinera		850	
Banch de Reus		600	
Manufacturera de Algodon	75	100	
C. ^a Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		415	

TELEGRAMAS

Madrid 5.

S' acaba de rebre en lo ministeri de la Guerra lo següent telégrama oficial de Manila:

«Un grupo rebelde intentá penetrar en lo poble de San Rafael, incendiant varias casas.

Los vehins rebutjaren als insurrectos.

En los voltants de Samery fou batuda una partida de merodeadors, causantoshi 14 morts. Per nostra part tingerem 3 ferits.

En lo mont Bancabanca (Laguna) fou batuda una partida istrofaciosa, causantli 27 morts.

Per nostra part tingerem tres ferits.

Presentats, 917.

Han regressat als pobles 2.000 familias.

—L' exminstre D. Albert Bosch, ha manifestat á sos amichs que no regressará aquestos dias á Madrid, y per consegüent no pendrá part en los treballs preparatoris pera las próximas eleccions municipals.

—Lo Sr. Castelar ha manifestat també que no creu que 'l Sr. Cánovas plantegi la crisis per ara, perque son més de 29 los aspirants á carteras y 'l president del consell no te puestos pera tants.

—Avuy han sigut votats los individuos que han de formar la junta directiva del Círcul de la Unió republicana, havent sigut elegit lo Sr. Cárcel.

Entre 'ls elegits no hi ha un sol que sigui persona coneguda.

No hi ha, per lo tant, cap individuo del grupo salmeronista.

—Telegrafian de Valencia dihent que en lo Círcul de la Juventut Republicana d' aquella capital s' han reunit los progressistas y 'ls federals, proclamant lo procediment revolucionari.

S' han concedit peders á una comissió.

S' ha censurat fortament als republicans legalistas.

Telegrafian també de Valencia que ha anolat avuy en aquell port la escuadra inglesa.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

als que tornen als homes d'avuy en remensas d'uns nous senyors sense noble-
partical de la família; als que us fan parlar a Deu ab llengua emmallevada;
numents de nostra historia, pera anorretar; als que fan la correcció al arbr-
lleys que no entenem, ne disposen a son albir; als que deixan entrar los mo-
que us ixen a pas quan trameiem las berencas de pares a fills; y, tot invocant
cabals ben atanyats per nosaltres; y encara us vergrassen ab sa sobria; als
tractan d'ignorar; als que ab ma barroera reparien entre sos amichs los
assalian las cadras de las aulas, falselantnos lo pa de l'anima, y després nos
recort als nostres enemichs y la hi regrechi lo mal que us causan. Als que us
al tributarvos l'homenaje d'agradament de la Lliga de Catalunya dediqui un
mes lo dia de la realitat de nostres bellas esperansas. Per aixó no estranyen que
driam de ferbo així, donchs sa persistencia en lo camí del mal fa que s'acosti
de la nostra regeneració. Si no per caritat cristiana, al menos per egoisme, tin-
com al Rosari dels nostres avis: que després de destruyrvos felicitat als bons, me
Y are, senyors, avans de posar fi a mon parlament, permeteme que fassi
rar los nostres actes.
Y Deu vos pagui la vostra constancia y la germanor que us demostrau al hon-
ciant la possibilitat d'un terratenent. Tinguem, donchs, confiansa, respecto,
mons. Tot s'aguanta ab agulles, y las entranyas de la terra s'estremeixen annu-
gana lo fré d'un réglemment imposat, fa prop de dos sigles, per la forsa dels ca-
rellotje del temps. La llengua, las arts, las lleys y la política rosegan de mala
bons catalans y us encén en la soleyada ardenta del mitjà que avansa ja en lo
gran renaximent de la patria: avuy lo foc del partidisme us ardora a tots los
com ha dit lo President. Un dia us cansis dels poetas anuncianten la subada del
pera lograr la Tinguem tots confiansa, que la idea va creixent y s'imposa,
molt, de la seva regeneració política. Que Ell vos ajudi, com a tots nosaltres,
Deu que la patria catalana vos sia deutora en part ó en quart, en poch ó en
de nostres testas en los dias gays com en los tristos, en los tranquils com en los
segurament no sabem agrair com se mereix, més quin record no s'esborra
y de perditichs, sia ó no catalans, l'agradament de tots nosaltres per ha-
los que formen la Lliga de Catalunya. S'ha acabat, donchs, l'acte; més avans
degrana suara; havéu sentit també el Credo que en totes las ocasions entenem
aquesta casa. Havéu sentit lo rosari de veritats que nosaltres estimem President ha
tervos sentit nostre Credo partidich una vegada al any vos convocuem en
Pera tornar a Catalunya las claus del seu partidom treballen tots, y pera
ostenta lo bescantar lleó.

massa varen serll conladas, pera perseguir a las unicas forsas veritablenent
de las atribucions extraordinarias, que en defensa de la societat catalana ame-
xa sentir de propias la política d'un govern que s'heu conservador y que s'val-
lleadas a la bona amistat d'un company, Lo Somaten; perque no us ne del-
de joves nostra entusiasista felicitació, y ll enviem desde aquestas planas emat-
de la premsa de la meta catalana ll endeví ab tot l'ardor de la nostra anima
costums polítics ó del estat social; avuy, los que seguim fides a las tradicions
cada dia de la setmana, com una mana de plat del dia portat pel proges de las
nva aquesta premsa avans desconeguda en nostra terra que te un criteri per
Lo general Polavieja avans de deixar lo càrrech de gobernador general de
las Filipinas y l'mando del exercit d'operacions ha conseguit donar un cop
que sembla tenir bastanta importancia contra la insurrección tagala, ja que ha
arribat, si no a pacificar per complet, a ocupar los lloch més importants de la
provincia de Cavite, en los que s'havian fet fortis los insurrectes que durant set
mesos havian mantingut tots aquells territoris completament despresos de la so-
berania d'Espanya.

Molts donan casti com acabada ab aquestos trionfos de las tropas españolas
la terrible insurrección tagala. Altres, no obstant, crehen que, malgrat lo gran
efecte moral que tenen d'haver produhit, no s'pot dir encare ab seguretat que
hagi acabat la guerra. Lo probable es que aquestas encare duri algun temps, en
una altra forma, si, pero no menos terrible, ni existint encare en algun temps
menors sacrificis a Espanya si, com sembla, molts dels insurrectes que estavan
renuts a Cavite s'escapan per las altres provincias, sostenint una guerra de
partidas per l'estil de la de Cuba.

De tots modos, si lo que s'ha obtingut fins ara es un bon pas cap a la paci-
ficació, convé aprofitar lo y que no s'torni endarrera. Comensa a parlarse de la
necessitat d'una reorganización del govern y administració del arxipielach pera
acabar de pacificarlo, y sobretot, pera evitar en lo que possible sia noves in-
surreccions que podrian ser més terribles encare que la actual. Héns aquí una
tasca ascendentalissima y perillosa; y, que, tant si li ha arribat ja la hora, com
si s'ha d'esperar encare algun temps a comensarla, ha de tenir consecuencias
per demés gravissimas pera l'perivindre d'Espanya en aquellas llunyanas y ri-
cas encontradas.

Lo pitjor inconvenient re de ser l'imperfecte coneixement del país y dels
seus habitants que tenen los principalment encarregats d'estudiar aquella re-
organización.

Faltan a Espanya los estudios serios preparatorios que son imprescindibles per
la resolució de cuestiones tan complicadas com son totes las cuestiones colonials,
y més quan se tracta de colonias d'una població tan heterogénea com las Fili-
pinas. Los principals elementos que s'haurán de tenir en compte son poch me-
nos que desconeguts; y sense un domini perfecte de tant variats factores, si s'
tracta de cambiar lo sistema, lo mateix se podria fallar per un excés de restric-
ció, que es l'extrém a que probablemente s'auria d'arribar, que per un sistema
excessivamente expansiu, si avans no s'compia ab la adhesió espontánea y sin-
cera del element indígena.

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

Suplement de «Lo Somaten»

VI Y AIXAROP DE DUSART
ab Lacto-Fosfat de Cals

Lo Lacto-Fosfat de cals contingué en lo Vi y Aixarop de Dusart es un reparador deis mes enérgichs. Afiansa y adrexa los ossos dels neus raquítichs; torna lo vigor y la activitat als malaltissos decaiguts y linfátichs, y als que no tenen gana, fatigats per una creixensa molt rápida ó ls estudis. En la *Thsis* facilita la cicatrissació dels palmons.

Las donas *embrassadas* que recorren al Vi ó Aixarop de Dusart suportan son estat sense cap fatiga, sense vómits y donan a llum criaturas robustas.

Lo Lacto-Fosfat de cals enriqueix la llet de las *Didas* y preserva als neus de la diarrea y de las malalties de desenrotllo. Ab sa benéfica influencia la *Dentició* se efectúa sense fatiga ni convulsions.

A Paris, 8, rue Vivienne y en todas las farmacias

VI Y AIXAROP DE QUINA Y FERRO
DE GRIMAULT Y C.

Es cuilitalis tónicas y repara doras produheixen excelentes resultats en la *anemia* la *clorosis*, la *leucorrea*, las *irregularidades menstruales*, las *rampas de ventrell* consecutivas a aquestas malalties, lo *linfatisme* y todas las malalties que derivan de la *pobresa de la sang*. Se preparan ab la escorxa de quina titulada que ser veix pera la fabricació de la célebre *Quinina de Pelletier*.

A Paris, 8, rue Vivienne y en todas las farmacias

DOLOR

Rumático y nervios, ja sia *recent* ó *crónich*, se logra sa curació completa, prenent lo tant conegut y acreditat *Aixarop y Pindolas Duval*. Se ven a 350 pessetas, farmacia Martínez, centre lo carrer de Robador, ahont deu dirigirse tot lo qui desitji curarse ab seguritat lo dolor.

BOLSA DE BARCELONA
Cambis corrents segons telégrama de la casa AVENTINO GUILLÉM Societat en comandita de Barcelona. a las 4'50 de la tarde.

4 per 100 Interior, 63'86.—4 per 100 Exterior, 76'80.—Amortizable, 75'75.
—Cubas, 1886, 93'87.—Cubas, 1890, 78'36.—Colonials, 74'00.—Norts, 23'90.
—Fransas, 16'90.—Orensas, 9'90.—Paris, Exterior, 61'87.—Madrid, Interior, 63'85.—Paris a la vista, 27'60.—Londres a la vista, 32'10.

NOTICIAS

Al obrir la primera sessió de la Diputació de Biscaya en lo present període semestral, lo senyor Gobernador pronunciá un discurs dibent que sentia una gran satisfacció al presidir aquella Diputació provincial per ésser una corporació que s'mou en una esfera molt més ampie que totes las altres, podent portar a terme maravillosos projectes. Que la Diputació de Biscaya es una veritable mare del país, y que ell sent admiració per las sevas llibertats.

ca del pensament jurídic de Catalunya y en En Martí d' Exalá y En Llorens en la investigació d' un sistema filosófic impregnat com cap altre del esperit de la gent catalana, en En Mañé y Flaquer s' ha concretat en la formació del criteri polítich del nostre poble dintre del medi constituhit per las corrents ideològicas del sigle que s' acaba, en la generació d' una opinió política veritablement catalana, la única que dintre dels sistemas imperants ha pogut envairse ab aquest calificatiu honoríficissim.

Pero va manifestarse en alguna cosa més encara. En Mañé y Flaquer que com tots los d' aquella generació venerable ha anat posant las premisas d' ahont hem nascut nosaltres y las nostras doctrinas, te també la seva *Oda a la Patria* de periodista, y la forman las tres memorables cartas publicadas l' any 1855 en lo *Messenger du Midi*, quan encara no s' havian restaurat los Jochs Florals, quan encara no s' havia passat d' alló del *provincialisme*, parlant del esperit de Catalunya y haviam de trigar molts anys a parlar de *regionalisme* y de *nacionalisme*, quan totjust arribavan a la nostra terra débils y apagats los primers ressons de la escola historica. Allavors En Mañé y Flaquer doná d' Espanya una definició tan exacta y precisa que tota la allau de novetats de la ciencia contemporánea no ha lograt ferla envellir ni d' una coma, ni sisquera (y es aixó fenomen raríssim) ni sisquera d' una forma d' expressió: tingué la intuició de las ideas y de las parauias. Nosaltres que hem pogut aprofitarnos de las novíssimas investigacions sociològicas no sabríam expressar d' altra manera aquella idea.

Han sigut reproduhidas tantas vegadas aquestas tres cartas que no més estamparem a continuació la primera. Diu aixís.

«Senyor Director del *Messenger du Midi*.

Barcelona 1 Agost 1855.

Los últims aconteixements de Catalunya nos han revelat un mal grave que pot engendrar en l' esdevenir sérias complicacions.

La tranquil·litat material está restablerta y la situació sembla haver tornat a son estat normal. Mes existeix, ab tot, certa inquietut en los esperits, perque tothom comprén que l' mal que ja nos ha alcanat, y que encara nos amenaixa exigeix un remey radical, y que per altra part ningú compta seriament pera ell ab la eficacia de la acció del govern a pesar de sas cotidianas promesas.

Aquesta falta de confiansa naix de la íntima convicció de que l' estat en que s' troba Barcelona no es ben apreciat a Madrid y que s' ignoran allí las causas diverses que han produhit aquesta situació; causas múltiples y de naturalesa complexa, que remontan a épocas més ó menos llunyanas y a influencias sovint contrarias. Mes, pera que pugua vosté apreciar la marxa successiva dels aconteixements, intentaré delinearli la situació, remontanme a sas causas y usant del privilegi de dir la veritat que m' ofereix un periódich extranger, privilegi del qual no gosa la premsa de Barcelona, y avuy dia menys que may.

Qué es Espanya? No vull parlar de sos usos y costums. Aixó desilusionaria a sos lectors, sobretot a aquells que no coneixen a nostre país sino per las *mitificacions* de Dumas, Tófil Gautier y *tutti quanti*. Parlaré solzament de la Espanya política.

Entre tots los escriptors francesos periodistas ó no, ningú ha comprés ab

